

“Numele trandafirului”, recitit după 25 de ani de libertate a cuvântului

M. Drăgoi

Drăgoi M. 2014. “Name of the Rose”, reread after 25 years of freedom of speech. Bucov. For. 14(1): 133-134.

Author. Marian Drăgoi (dragoi@usv.ro) - Faculty of Silviculture, University Ștefan cel Mare Suceava, Universității 13, 720229 Suceava.

Manuscript received September 14, 2014; revised November 25, 2014; accepted December 22, 2014; online first December 31, 2014.

Celebrul roman al lui Umberto Eco¹ are o intrigă simplă: pe la 1327, undeva într-o abație franciscană, cinci călugări mor în condiții misterioase, descifrate în cele din urmă de un fost inchiuzitor (Guglielmo), venit să facă o anchetă temeinică, la finele căreia mănăstirea este mistuită de flăcări. Răspunzător de toate crimele este un călugăr orb (Jorge), fost bibliotecar, ce păzea cu strășnicie toate cărțile, mai ales pe cele considerate eretice. Cel mai vinovat este de fapt Aristotel (da, marele filosof), autorul Poeticii, pentru un paragraf ce făcea apologia râsului, ca formă de supremă libertate.

Manuscrisul incriminat fusese adus la abație cu secole în urmă și fusese copiat de însuși Jorge – deh, păcatele tinereții! Preventiv, Jorge otrăvise colțurile paginilor manuscrisului, astfel încât orice curios care ar fi tentat să-l citească, să moară. Indiciile ce l-au condus pe Guglielmo spre bibliotecă erau simple: pete negre pe degetele și pe limbile celor morți. Înainte de a se sinucide înghițind otrăvitele

pagini, Jorge mărturisește motivul pentru care și-a ucis cei cinci confrați, ce începuseră a citi cartea interzisă: deveniseră potențiali eretici, capabili, la o adică, să râdă și de Dumnezeu.

Am optat pentru această insolită și „deviaționistă” introducere pentru a aduce în discuție libertatea de exprimare (și implicit de gândire), pusă deseori la îndoială de modul în care comunitatea academică reacționează la articole ce nu se leagă de Dumnezeu, ci pur și simplu de ideile anumitor persoane, singurele îndrituite să judece și să separe bobul de neghină.

Nimic nou sub soare: astfel de practici revin periodic în discuție și, cu cât renumele instituției este mai mare, cu atât este mai mare și tentația de a cenzura ideii sau abordări neconforme tradiției, care odată lansate în spațiul public, ar putea însemna un prejudiciu de imagine. Laplace a pândit câțiva ani buni un fotoliu al Academiei Franceze și fără ajutorul lui d’Alambert² nu ar fi pătruns în înaltul for științific (orice asemănare cu situații

¹Dramatizarea radiofonică, într-o distribuție de excepție, poate fi ascultată pe youtube la adresa:

<https://www.youtube.com/watch?v=6xDI9aiFveM>

²McGrayne, Sharon Bertsch, 2011. The Theory That Would Not Die: How Bayes’ Rule Cracked the Enigma Code, Hunted Down Russian Submarines, and Emerged Triumphant from Two Centuries of Controversy. Yale University Press, 336 p.

și oameni din zilele noastre este irelevantă și întâmplătoare).

Astfel de exemple sunt numeroase, iar fenomenul - până la un punct - ține de natura umană. Dincolo de acest punct începe psihopatia paranoidă; cei interesați au la dispoziție excelentul tratat semnat de Karl Leonhard³.

Vestea proastă este că umorile unora sau altora nu mai pot obstructiona libera circulație a ideilor pentru că, între timp, au apărut nu doar mediile virtuale (Google Scholar face automat treaba, indexează și pagini web), dar și posibilitatea, mult mai benefică pentru orice carieră academică, de a publica în reviste internaționale, de largă circulație.

În comunitatea științifică autentică cenzura nu mai există demult! Cei ce vor să o folosească în continuare nu au decât, dar victime nu vor fi autorii, ci înseși publicațiile care tolerează așa ceva, precum și acei cititori ce nu au surse alternative de informare. Ei sunt marii perdanți ai cenzurii, iar neadecvarea silviculturii românești la ce se mai întâmplă prin Europa este rezultatul obstructionării liberei

circulații a opiniilor în limba română. Situația celor ce mai acceptă să scrie în asemenea condiții amintește de unul din aforismele lui Oscar Wilde: "Avem poezie valoroasă pentru că nimeni nu o citește și, prin urmare, nimeni nu poate influența". Când politica editorială a unei reviste este excesiv de selectivă și subiectivă, refuzându-și exercițiul maieutic pe care îl declanșează orice confruntare de idei, mai devreme sau mai târziu unii nu vor mai fi interesați să publice în paginile ei, iar alții să o citească.

Bucovina Forestieră, renăscută după o perioadă destul de lungă de tăcere impusă de alții, rămâne o platformă deschisă dialogului științific și tehnic, iar prețul deja plătit pentru această atitudine ne obligă să asigurăm libera exprimare a ideilor. Respectăm dreptul la replică, dar nu încurajăm abuzul de drept și sperăm să nu mai fim puși în situația de a publica vreun articol refuzat de cea mai veche publicație silvică din România. Și care seamănă tot mai mult cu biblioteca păzită de Jorge.

³Karl Leonhard, 1978. Personalități accentuate în viață și în literatură. Ed. a II-a revizuită și îmbogățită, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 552 p.